

Tárgytematika / Course Description Általános mikrobiológia

SAPN_ÉTTM549

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Ásványi Balázs

Félév / Semester: 2023/24/2

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 0/0/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 60/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A hallgatók ismerjék meg a mikroorganizmusok főbb csoportjait és jellemzőit, a mikrobáknak az élet létrejöttében és fenntartásában betöltött szerepét, továbbá a mezőgazdaság, ill. az élelmiszeripar szempontjából hasznos és káros tulajdonságait.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

Definíciók, fogalmak (1 óra)

A mikrobiológiában használatos alapfogalmak ismertetése (mikroorganizmusok fogalma, sejttani alapok)

Alap mikrobiológiai laboratóriumi ismeretek (2 óra)

Munkavédelmi előírások a mikrobiológiai laboratóriumban.

A mikrobiológiai laboratórium felépítése, berendezései, eszközei, főbb munkafolyamatai (mintavétel, archiválás, leoltás, számlálás stb).

A laboratóriumi eszközökkel szembeni követelmények. Mérőeszközök felügyelete.

A vizsgálólaboratórium infrastrukturális és környezeti és műszaki követelményei. Biológiai biztonság.

Tenyésztéses vizsgálati módszerek (3+2=5 óra)

Táptalajok, inkubálás, aerob és anaerob tenyésztési eljárások.

Hígítások, átoltás, törzsfenntartás, tisztatenyészet készítésének alapjai

A környezeti tényezők hatásai: hőmérséklet, sugárzás, sókoncentráció, pH, vízaktivitás, cid és sztatikus hatású gátlóanyagok, baktériumok közötti kölcsönhatások.

Sejtszám meghatározások, számítások, eredményközlés elméleti alapjai

Kiértékelési módszerek. Laboratóriumi dokumentációs rendszer.

Az élelmiszer- szabályozás jogi háttere (2 óra)

Az élelmiszerekkel kapcsolatos alapvető szabványok, rendeletek, előírások rövid ismertetése. Tanúsítás.

Magyar Élelmiszerkönyv

Mikroszkópos vizsgálati módszerek (2 óra)

A mikroszkóp és felépítése.

Natív készítmények vizsgálata: sejtszámlálás Bürker-kamrában. Élesztő- és penészgombák szaporítóképleteinek vizsgálata. Mozgásvizsgálat függőcsepp készítményben és tárgylemezen.

Festett készítmények vizsgálata: egyszerű festési eljárások (joghurtkultúra festése, vitális festés). Összetett festési eljárások (Gram-festés, Ziehl–Neelsen féle festés, spórafestések).

Tenyésztéses vizsgálati módszerek (3 óra)

Hígítási sor készítése. Élősejt-szám meghatározása folyékony tápközegben (MPN-módszer).

Élősejt-szám meghatározása szilárd tápközegben. Aerob mezofil mikrobaszám meghatározása lemezöntéses módszerrel.

Mozgásvizsgálat félfolyékony tápközegben.

Átoltás, törzsfenntartás, tisztatenyészet készítése.

Membránszűréses sejtszám meghatározások

Mikroorganizmusok azonosítása (Morfológia) (3 óra)

Telepmorfológia. Környezeti tényezők hatásának vizsgálata: hőmérséklet, sugárzás, sókoncentráció, pH, vízaktivitás, cid és sztatikus hatású gátlóanyagok, baktériumok közötti kölcsönhatások.

Mikroorganizmusok azonosítása (Biokémia) (3 óra)

Biokémiai vizsgálatok: a szénhidrát-anyagcsere vizsgálata (a szénhidrátbontó képesség vizsgálata, metilvörös-próba redukáló hatás vizsgálata, OF-teszt, Voges–Proskauer-próba, kataláz-próba, oxidáz-próba).

A vírusizolálás elméleti alapjai. (2 óra)

Szaporítás, morfológiai és kémiai vizsgáló módszerek, direkt és indirekt azonosítás

Molekuláris biológiai módszerek a diagnosztikában (3 óra)

PCR módszerek diagnosztikai alapjainak bemutatása.

DNS kivonás, izolálás.

Master mix összemérés, reakciók futtatása.

Mikroorganizmusok azonosítása (Szerológiai azonosítás) (2 óra)

Baktériumok antigénjei, precipitáció, agglutináció. Szalmonellák szerológiai azonosítása.

Enzim-immun reakción alapuló diagnosztikai módszerek (2 óra)

ELISA, Single path stb.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

A tananyag elsajátításának átfogó értékelése szóbeli, vagy írásbeli számonkéréssel, illetve az egyéni gyakorlati felkészültség megtekintésével történik.

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

AJÁNLOTT IRODALOM / RECOMMENDED MATERIAL